

LESSON 11

LEAVING HOME

The king arranged a grand dinner and dance for the prince to celebrate the birth of his grandson. He invited the best dancers and singers in the country for this. He did this because he saw that the prince was unhappy although he just had a son and the king knew that the prince was going to leave the palace for good. So for the last time at least he must do hi best to stop this from happening.

During the dinner the most delicious food was served. The most enchanting, and beautiful dancing girls in the country danced before him. The prince attended the party just to please his father. In fact he was tired and was thinking of how he could stop old age, sickness, unhappiness, and death. He was so tired of thinking that he soon fell asleep.

When the singers and the dancers saw that they were dancing and singing to a sleeping prince, they, too, stopped and rested for a while until the prince woke up again. Like the prince they, too, were very tired and soon fell asleep. Some time later that night the prince got up and was so shocked and unhappy to see these people. What a sight! - All the prettiest, most charming dancing girls and singers in the country, who, an hour ago, were trying to make the prince so happy, were now all over the floor of the room on chairs, sates and beds in the most ugly, shameful and loathsome positions. Some girls were snoring like pigs, with their mouths wide open, some grinding and chewing their teeth like hungry devils. So ugly and dirty did they look now that this made the prince even more disgusted and very unhappy. He go us quietly from the room as he did not want to wake any of the dancing girls and called his faithful servant, Channa, to saddle his favourite white horse, Kathaka to go out on a long journey.

သင်ခန်းစာ (၁၁)

နန်းတော်မှ ထွက်ခွါခြင်း

ဘုရင်ကြီးသည် သူ၏မြေးလေးမွေးဖွားခြင်း အထိမ်းအမှတ်အတွက် ကြီးကျယ် ခန့်ညားသော ညစာတည်း ခင်းညှိခံ ဖျော်ဖြေပွဲကို မင်းသားလေးအတွက် စီစဉ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဘုရင်ကြီးသည် ထိုပွဲ အတွက် နိုင်ငံအတွင်းရှိ

အကောင်းဆုံး နာမည်ကြီး အဆို အကသမားများကို ဖိတ်ခေါ် ခဲ့ပါတယ်။ ဘုရင်ကြီးသည် ဒီပွဲကို ဘာကြောင့် ပြုလုပ် ပေးခဲ့ရတာလဲဆိုရင် မင်းသားလေးသည် သားတစ်ပါးမွေးဖွား ရရှိခဲ့သောငြားလဲ မပျော်ရွှင်သည်ကိုသိ၍ မင်းသား လေး နန်းတော်မှ ထွက်ခွာသွားလိမ့်မည်ဆိုတာကို သိနေသောကြောင့်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဘုရင်ကြီးသည် နောက်ဆုံးအနေဖြင့် မင်းသားလေး နန်းတော်မှ ထွက်ခွာခြင်းမှ တားမြစ်ဖို့ရန် အကောင်းဆုံးပြုလုပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ယင်းညစာစားပွဲတွင် အလွန်အင်မတန် အရသာနှင့်ပြည့်စုံသည့် အစားအသောက်တို့ဖြင့် ကျွေးမွေးဧည့်ခံပါ တယ်။ မင်းသားလေးရှေ့တွင် နိုင်ငံအတွင်းရှိ အလှအပဆုံး အကမယ်များကို ကပြစေ ခဲ့ပါတယ်။ မင်းသားလေး သည် ထိုညစာစားပွဲကို သူ၏ဖခင် ဘုရင်ကြီး စိတ်ချမ်းသာစေရန်သာ တက်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အမှန်တကယ်တော့ မင်းသား လေးသည် အလွန်ပင်ပန်းနေပြီး အိုခြင်း နာခြင်း မပျော်ရွှင်ခြင်း သေခြင်းတို့ကို သူ့ဘယ်လို တားမြစ်နိုင်မလဲ ဆိုတာ ကိုသာ စဉ်းစားတွေးတောနေခဲ့ပါတယ်။ မင်းသားလေးသည် စဉ်းစားရင်အလွန်ပင်ပန်းသဖြင့် အိပ်ပျော်သွားခဲ့ပါတယ်။

အဆို အကမယ်တို့သည် အိပ်ပျော်နေသော မင်းသားလေးကို ဆိုပြ ကပြနေကြရသည်ကို သိမြင်သောအခါ ၎င်းတို့သည်လဲ မင်းသားလေး တဖန်နိုးလာသည့်တိုင်အောင် ရပ်တန့် အနားယူလိုက်ကြပါတယ်။ ၎င်းအဆို အက မယ်တို့သည်လဲ မင်းသားလေးလိုဘဲ အလွန်ပင်ပန်းကြသဖြင့် မကြာခင်မှာဘဲ အိပ်ပျော်သွားခဲ့ကြပါတယ်။ ထိုညများ မကြာမီမှာဘဲ မင်းသားလေးသည် အိပ်ယာမှနိုးထခဲ့ပြီး ယင်းအိပ်ပျော်နေကြသူတွေကို တွေ့မြင်ရပြီး မပျော်ရွှင်နိုင်ဘဲ ထိတ်လန့်တုန်လှုပ် ချောက်ခြားခဲ့ပါတယ်။ ဘာတွေဖြစ်ကုန်ပါလိမ့်? လွန်ခဲ့တဲ့ တစ်နာရီလောက်က မင်းသားလေး ပျော် ရွှင်အောင် ကြိုးစား ဖျော်ဖြေခဲ့ကြသော အလွန်ချောမောလှပသည့် အဆို အကမယ်တွေသည် အခုတော့ အခန်းတွင်း ကြမ်းပြင်ပေါ် ရှိ ကုလားထိုင်များ၊ ဆက်တီများ၊ အိပ်ယာများပေါ်မှာအရုပ်ဆိုးစွာ ရှက်စဖွယ် စက်ဆုတ် ရွံရှာဖွယ်အိပ် နေခဲ့ကြပါတယ်။ တချို့အမျိုးသမီးများက ဝက်ကဲ့သို့ ဟောက်မြည်လျက်လည်းကောင်း၊ ပါးစပ်များဟဖွင့်လျက်လည်း ကောင်း၊ ဆာလောင်နေသာ ဘီလူးများသဖွယ် သူတို့၏ သွားများကို ကြိတ် ဝါးမျိုလျက်လည်းကောင်းရှိနေခဲ့ကြပါ တယ်။ ဒီလို အရုပ်ဆိုး ညစ်ပတ်တာတွေကို တွေ့မြင်ရတော့ မင်းသားလေးသည် စက်ဆုတ်ရွံရှာခဲ့ပြီး အလွန်မပျော် ရွှင်ဘဲဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မင်းသားလေးသည် အခြား အကမယ် တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မနိုးစေလို၍ အခန်းထဲမှ တိတ် ဆိတ် ငြိမ်သက်စွာ နိုးထလိုက်ပြီးတော့ ခရီးရှည်ကြီးသို့ ထွက်ခွာသွားဖို့ရန် သူ၏ ကျွန်ယုံတော် ဆန္ဒနှင့်သူ၏ စီးတော် ယာဉ် ကဏ္ဍကမြင်းတို့ကို ခေါ်ယူလိုက်ပါတယ်။

As Channa was getting ready his horse he went quietly to see his new born son for the first time in his life. His wife was sleeping with the baby beside her and her hand covered the baby's face. He could not see the baby's face even. He knew that if he moved his wife's hand to see his son's face he might wake her up and she definitely would not allow him to leave the palace. He said to himself, "If I try be moving her hand to see my son's face, I fear, I may wake her. No! I must go without seeing my son's face this time, but

when I have found what I am going forth to seek, I shall come back and see him and his mother again.”

Then quietly he went out of the palace at midnight on his white horse Kanthaka with Channa, his faithful servant holding on to its tail. He came to the city’s gate and nobody stopped him and he rode away from all who knew, respected and loved him so much. He took a last look at Kapilavatthu ---- sleeping so quietly in the moonlight. He was going away to find out a way to stop old age, sickness, and death.

He rode to the bank of the river Anoma. He got down, removed all his jewelry and princely clothes and gave them to Channa asking him to return them to the king. Then he took his sword and cut his long hair. He put on orange coloured clothes, took a begging bowl and asked Channa to go back.

ဆန္ဒသည် သူ၏ စီးတော်ယာဉ်မြင်းနှင့်အဆင်သင့် ဖြစ်နေသောအခါ မင်းသားလေးဘဝတွင် ပထမဆုံးအကြိမ် မွေးဖွားသော သူ၏သားတော်လေးကို ကြည့်ရှုဖို့ရန် တိတ်တိတ်ကလေးသွားခဲ့ပါ တယ်။ မင်းသားလေး၏ ဇနီးသည် ယသော်ဓရာသည် သူမ၏လက်ဖြင့် ကလေး၏မျက်နှာကို ဖုံးကွယ်လျက် သားလေးနှင့်အတူ အိပ်စက်နေခဲ့ပါတယ်။ မင်းသားလေးဟာ သူ၏သားတော်လေး မျက်နှာကိုမတွေ့မြင်ခဲ့ရပါ။ သားတော်လေး မျက်နှာကြည့်ရှုရန် ဇနီးဖြစ်သူ၏ လက်ကို ဖယ်ရှားလိုက်လျှင် သူ၏ဇနီးနိုးလာခဲ့ပြီး သူမနိုးလာခဲ့လျှင် မင်းသားလေး နန်းတော်မှထွက်ခွါမည်ကို သေချာ ပေါက် ခွင့်ပြုမည်မဟုတ်ဟု သိရှိခဲ့ပါတယ်။ “ငါသားတော်လေးကို ကြည့်ရှုဖို့ရန် သူမ၏လက်ကို ဖယ်ရှားလိုက်လျှင် သူမကို နှိုးလိုက်သလိုဖြစ်သွားမှာ ကြောက်ရတယ်။ မကြည့်တော့ပါဘူး။ ဒီအကြိမ်မှာတော့ သားတော် လေးမျက်နှာ ကို မကြည့်ရှုဘဲ သွားမှဖြစ်မယ်။ ဒါပေမယ့် ငါတွေ့ဖို့ရန် ရှာဖွေမှုများ တွေ့လာသောအခါမှ ငါပြန်လာပြီး သားတော် လေးနှင့်တကွ ဇနီး ယသော်ဓရာကို ကြည့်ပါတော့မယ်” ဟု မင်းသားလေးသည် သူကိုယ်သူဘဲ ပြောလိုက်ပါတယ်။

ထို့နောက် မင်းသားလေးသည် ညသန်းခေါင်ယံအချိန်ဝယ် ကျွန်ယုံတော်ဆန္ဒ၊ ကဏ္ဍကမြင်းတို့ နှင့်အတူ နန်း တော်မှထွက်ခွါခဲ့ပါတယ်။ မင်းသားလေး မြို့ရိုးတံခါးသို့ရောက်တော့လဲ မည်သူကမှ တားမြစ်ခြင်းမရှိဘဲ သူ့ကို အား လုံးက သိရှိပြီး ချစ်ခင် လေးစား အရိုအသေပေးလျက် သွားခါင့်ပြုခဲ့ပါတယ်။ မင်းသားလေးသည် ကပိလဝတ်မြို့ တော်ကို နောက်ဆုံးအကြိမ်အနေနဲ့ လှည့်ကြည့်ခဲ့ပါတယ်။ ညလယ်သန်းခေါင်ယံမှာ အလွန်တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက် လျက် အိပ်ပျော်နေကြပါတယ်။ မင်းသားလေး သည် အိုခြင်း နာခြင်းနှင့်သေခြင်းတို့ကို ရပ်တန့်စေနိုင်သည့်နည်း လမ်းကို ရှာဖွေတွေ့ရှိဖို့ရန် ထွက်ခွါခဲ့ပါ တယ်။

မင်းသားလေးသည် အနောမာမြစ်ကမ်းနဖူးအတိုင်း မြင်းစီးလာခဲ့ပါတယ်။ မင်းသားလေးသည် မြင်းပေါ်က ဆင်းသက်လိုက်ပြီး သူ၏မင်းဝတ်တန်ဆာများ ရတနာများအားလုံးကိုချွတ်လိုက်ပြီး ယင်းတို့ကို ဖခင်ဘုရင်ကြီးထံ ပြန် အပ်နှံရန် မှာကြားတောင်ဆိုလျက် ဆန္ဒကို ပေးခဲ့ပါတယ်။ ၎င်းနောက် သူ၏သံလျက်ဖြင့် သူ၏ရှည်လျားသော ဆံပင်ကို ဖြတ်လိုက်ပါတယ်။ မင်းသားလေးသည် အဝါရောင် အဝတ်အစားတို့ကို ဝတ်ဆင်ကာ ဆွမ်းခံစားမည့်ခွက် တစ်ခုကိုယူကာ ဆန္ဒကို ပြန်သွားဖို့ရန် ပြောခဲ့ပါတယ်။

“It is no use living in the palace,” said Channa very sadly, “without you, my master. I want to follow you.”

“Don’t do that, Channa,” said the prince, “take these clothes and jewelry to my father and tell him, my mother and wife not to worry. I am going away to find out away to stop old age, sickness and death.”

As soon as I have found it, I will return to the palace to teach it to my father, mother, wife, son and everybody in the world. Then all of them can be very happy.”

Channa started to go but the horse refused to go. The prince talked to the horse very kindly, patted it and said, “Please, Kanthaka, go with my friend. Don’t wait for me.”

Both of them went a little distance and then the horse stopped and turned round to have a last look at the prince, Channa understood the horse’s feelings and said, “Friend, our master is going away to bring us something very good. Don’t be sad. He will come soon. Let us go.”

The horse looked very sad. Tears rolled down from its eyes. It kept its eyes fixed at the prince for a few moments. Later, the horse died of sorrow.

“အရှင် မင်းသားမရှိဘဲ နန်းတော်မှာနေရတာဟာ အဓိပ္ပာယ် မရှိပါဘူး” ဟု ဆန္ဒမှ ဝမ်းနည်းစွာ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်ုပ် အရှင်မင်းသားနှင့်အတူ လိုက်ခဲ့ချင်ပါတယ်။

“ဒီလိုမလုပ်နဲ့ ဆန္ဒ” လို့ မင်းသားလေးက ပြောခဲ့ပြီး “ဒီ မင်းဝတ်တန်ဆာ ရတနာတွေကို ကျွန်ုပ်ဖခင် ဘုရင်ကြီး ဆီဘူသွားပြီး ဖခင်ဘုရင်ကြီး၊ မယ်တော်ဘုရားနှင့်ဇနီး ယသော်ဓရာတို့ကို စိတ်မပူ ကြဖို့ ပြောလိုက်ပါ။ ကျွန်ုပ်သည် အိုခြင်း နာခြင်းနှင့်သေခြင်းတို့ကို ရပ်တန့်စေနိုင်သည့်နည်းလမ်းကို ရှာဖွေတွေ့ရှိဖို့ရန် ထွက်ခွါခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်ုပ် ယင်းတရားတို့ကို တွေ့လျှင်တွေ့ချင်း နန်းတော်သို့ ပြန်လာကာ အဖေ၊ အမေ၊ ဇနီး သားနှင့် တကွ ကမ္ဘာ လောက လူသားအားလုံးကို ဟောပြော သင်ကြား ပြသပေးပါမယ်။ ထို့နောက် သင်တို့အား လုံး ပျော်ရွှင်နိုင်မှာပါ။

ဆန္ဒသည် ပြန်ဖို့ရန် စတင်လိုက်သော်လဲ စီးတော်ယာဉ် မြင်းကင်းဆန်ခဲ့ပါတယ်။ မင်းသားလေး သည် စီးတော်ယာဉ် မြင်းကို “ကဏ္ဍက ဆန္ဒနှင့်အတူ ပြန်လိုက်ပါ။ ကျွန်ုပ်ကို စောင့်မနေပါနှင့်” ဟု ချစ်ခင် ကျင်နာစွာဖြင့် ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။

၎င်းတို့နှစ်ယောက်သည် ခပ်ဝေးဝေးကို သွားပြီးနောက် မြင်းမှ ရပ်တန့်လျက် မင်းသားလေးကို နောက်ဆုံး အကြိမ်အဖြစ် ပြန်လှည့်ကြည့်ရှုခဲ့ကြပါတယ်။ ဆန္ဒသည် မြင်း၏ ခံစားချက်ကို နားလည် သဘောပေါက်သဖြင့် “ မိတ်ဆွေ - ကျွန်ုပ် အရှင်မင်းသားလေးသည် အလွန် ကောင်းမွန်သော တစ်စုံတရာ ကို ကျွန်ုပ်တို့အတွက် ယူလာဖို့သွား တာပါ။ ဝမ်းမနည်းပါနဲ့၊ သူပြန်လာပါလိမ့်မယ်။ သွားကြစို့” ဟု ပြောခဲ့ပါတယ်။

မြင်းသည် အလွန် ဝမ်းနည်းလျက် မျက်လုံးများမှ မျက်ရည်များ ယိုကျနေပါတယ်။ မြင်းသည် မင်းသားလေး ကို တခဏမျှ စိုက်ကြည့်လိုက်ပါတယ်။ ယင်းနောက် မြင်းသည် လွမ်းနာကျ၍ သေသွားပါတော့တယ်။

